

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie

Ze života JČSMF

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Vol. 28 (1983), No. 3, 174--176

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/137904>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1983

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

devším pro základní kurs fyziky, a to jak pro přednášky, tak pro cvičení a praktika. Je to oblast, která kromě pedagogických zkušeností vyžaduje i široký rozhled po fyzice, a proto bývá úzce specializovanými odborníky často opomíjena.

Všichni, kdo s prof. Brožem v této době měli možnost spolupracovat, oceňují jeho životní elán a neobyčejně přátelské ovzduší, které kolem sebe neustále vytvářel. Při každé práci byl nesmírně svědomitý a zejména sám na sebe velmi náročný. Vždy raději přejímal práci za druhé, než aby nechával druhé pracovat za sebe.

Toto významné životní jubileum nám dává příležitost, abychom prof. Brožovi jménem jeho

početných žáků a spolupracovníků poděkovali za vše, co pro matematicko-fyzikální fakultu Univerzity Karlovy i pro celou československou fyziku vykonal. S vděčností vzpomínáme na všechny hezké chvíle s ním prožité a přejeme mu do dalších let pevné zdraví a hodně sil k uskutečnění všech jeho záměrů a přání.

Jiří Šternberk, Vladimír Roskovec

Literatura

- [1] ŠTERNBERK J., HAVRÁNEK A., SEDLÁK B.: Pokroky mat., fyz. a astr., 18 (1973), 223 až 224.

17. CELOSTÁTNÍ KONFERENCE O MATEMATICE NA VŠTEZ

Ve dnech 22.—26. srpna 1982 se konala v Ostravě v areálu Vysoké školy báňské již 17. celostátní konference o matematice na VŠTEZ. Pořadatelé byly Jednota československých matematiků a fyziků (Komise pro matematiku na VŠTEZ, ostravská pobočka JČSMF), Jednota

slovenských matematiků a fyziků a Vysoká škola báňská (katedra matematiky a deskriptivní geometrie). Konference měla název „Středoškolská matematika z hlediska potřeb vysokých škol inženýrského zaměření“.

Obsahovou náplň konference zajišťoval přípravný výbor, jehož předsedou byl doc. RNDr. BRUNO BUDINSKÝ, CSc. Za vynikající organizační přípravu konference patří dík organizačnímu výboru, který pracoval pod vedením rektora Vysoké školy báňské prof. RNDr. OLDŘICHA HAJKRA, DrSc. et Dr.h.c. Vlastní průběh konference řídilo pracovní předsednictvo ve složení: doc. RNDr. BRUNO BUDINSKÝ, CSc. (předseda); RNDr. PAVEL BURDA; RNDr. ZDENĚK BOHÁČ; sš. prof. KAREL BRANIŠ; RNDr. JARMILA BUREŠOVÁ, CSc.; prof. RNDr. OLDŘICH HAJKR, DrSc. et Dr.h.c.; doc. RNDr. OTAKAR JAROCH; doc. RNDr. FRANTIŠEK JIRÁSEK, CSc.; RNDr. VLADIMÍR JODAS; doc. RNDr. JIŘÍ KLÁTIL, CSc.; RNDr. MILADA KOČANDRLOVÁ, CSc.; doc. RNDr. BLANKA KOLIBIAROVÁ, CSc.; doc. ing. JOSEF LÁNIČEK, CSc.; prof. RNDr. VÁCLAV MEDEK; doc. RNDr. JIŘÍ NEUSTUPA, CSc.; RNDr. JARMILA NOVOTNÁ, CSc.; RNDr. DAGMAR PÍŠOVÁ; prof. RNDr. JAN POLÁŠEK, DrSc.; prof. ing. RNDr. LADISLAV VOTRUBA, DrSc.; sš. prof. ALENA ZEMKOVÁ; doc. RNDr. ZOLTÁN ZALABAI, CSc.; doc. RNDr. JÚLIA ŽILINKOVÁ, CSc.

Po slavnostním zahájení, na kterém promluvil rektor VŠB prof. O. HAJKR a místopředseda ÚV JČSMF doc. RNDr. ALOIS KUFNER, DrSc., byly na programu tyto přednášky: *Matematika z hlediska potřeb inženýrské praxe* (prof. L. VOTRUBA), *K hlavním otázkám vyučování matematice na vysokých školách inženýrského zaměření* (doc. F. JIRÁSEK), *K hlavním otázkám vyučování matematice na středních školách* (dr. V. JODAS). Dále probíhalo jednání v sekcích stavební, strojní, elektrotechnické, chemicko-technologické, ekonomické a zemědělské. V sekcích byla rovněž přednesena řada hodnotných referátů. Druhý den pokračovala konference přednáškami o Theodoru von Karmánovi a jeho významu pro aplikovanou matematiku (prof. J. POLÁŠEK), o výzkumné úloze RŠ V-14 (prof. V. MEDEK), o didaktických prostředcích v ČSSR i v zahraničí (doc. L. NOVÁK), o osnovách matematiky na středních školách (dr. J. ŘEPOVÁ) a o přijímacím řízení na vysokých školách inženýrského zaměření (doc. F. JIRÁSEK). Odpoledne pak byla na programu pódiová diskuse, kterou řídil prof. J. POLÁŠEK. V rámci této diskuse se nejprve k projednávání problematice vyjádřili někteří přední vysokoškolští a středoškolští učitelé matematiky i vědeckí pracovníci. Jejich názory a předchozí přednášky vyvolaly bohatou diskusi v plénu i v kuloárech.

Účastníci konference vyslechli také dvě přednášky (Ing. MILAN BURŠA, DrSc.: *Netradičně o kosmické geodézii*, doc. RNDr. PETR VOPĚNKA, DrSc.: *Historický vývoj pohledů matematiků na matematiku*), které byly velmi vítaným oživením programu, poskytly možnost odpoutat se od problémů výuky matematiky a získat představu o bohatém využívání matematiky při výzkumu i fundovaný nadhled na historický vývoj matematiky.

Při příležitosti konference byl vydán rozsáhlý sborník, který kromě mnoha cenných informací obsahuje i stručný záznam převážně většiny přednášek.

Během konference byla uspořádána výstavka středoškolských a vysokoškolských učebnic a další matematické literatury zejména z produkce SNTL. Organizátoři konference připravili také velmi zajímavou exkurzi do dolů a báňské měřické základny. Součástí konference byly rovněž dva společenské večery, k jejichž úspěchu přispělo vystoupení cimbálové skupiny Čarda pod vedením Břetislava Malíka.

Všichni přítomní se shodli na tom, že v současné složité mezinárodní situaci je nezbytné v rámci výuky matematiky na středních i vysokých školách prohloubit a zintenzivnit boj proti antikomunistickým teoriím a názorům, správně reagovat na aktuální problémy ideologického boje a vychovávat studenty k tomu, aby se stali aktivními bojovníky za základní právo lidské společnosti — žít v míru.

Na konferenci byly přijaty tyto závěry:

1. *Účastníci konference vyslovili přesvědčení, že matematika, která je součástí prakticky všech technických a přírodovědných oborů, zasahuje významně do inženýrského vzdělávání i výuky na středních odborných školách a nemělo by se na ni hledět pouze jako na předmět všeobecné vzdělávacího charakteru, neboť mezi studenty vysokých škol inženýrského zaměření je v současné době vysoké procento absolventů středních odborných škol. V zájmu lepší připravenosti těchto studentů na vysokoškolské studium je proto třeba věnovat matematice na středních odborných školách větší pozornost než dosud (tj. změnit osnovy tak, aby byly srovnatelné s osnovami matematiky na gymnáziích, zvětšit hodinovou dotaci vyučování matematice, požadovat maturitu z matematiky pro všechny uchazeče o studium na vysokých školách inženýrského zaměření apod.).*

Mimořádně odpovědně doporučovat ke studiu na vysokých školách jednotlivce — absolventy učebních oborů s maturitou a v průběhu jejich studia jim pomáhat soustavně prohlubovat trvalé vědomosti v matematice (a ve fyzice).

2. *V dnešní době, která je charakterizována růstem technických informací, jsou znalosti z deskriptivní geometrie nezbytné pro pěstování prostorové představivosti pro všechny inženýrské i přírodovědné obory. Proto je nutné ponechat deskriptivní geometrii alespoň jako volitelný předmět na gymnáziích a nelze-li jinak, zařadit ji do bloku volitelných předmětů v rámci Základů výroby a odborné přípravy.*

3. *Konference vysoce hodnotí činnost redakcí teoretické literatury SNTL a ALFA při vydávání matematické literatury. Komise pro matematiku při JČSMF se žádá, aby hodnotila ediční plány a dosavadní produkci obou nakladatelství z oblasti matematické literatury a podávala iniciativní návrhy nakladatelství a ministerstvům školství na jejich případnou úpravu.*

4. *Byl zdůrazněn význam vědecké práce učitelů matematiky na vysokých školách v oboru apliko-*

vaná matematika pro zdokonalování pedagogického procesu v matematice na vysokých školách inženýrského zaměření. Tato práce přispívá též k vědeckotechnickému rozvoji a ke zvyšování úrovně našeho průmyslu. Je nedostatkem, že není možná vědecká výchova a získávání vědeckých hodností v tomto oboru.

5. V zájmu zvyšování účinnosti vyučování matematice na vysokých školách inženýrského zaměření je nutné důsledně prohlubovat odbornou a pedagogickou spolupráci všech kateder matematiky s ostatními katedrami ve všech ročnících a současně s tím cílevědomě prohlubovat funkci matematiky v souladu s ostatními předměty studovaného oboru v rámci komplexní komunistické výchovy katedry, fakulty a školy; za nedílnou součást této výchovy považovat každodenní politickou angažovanost učitelů matematiky.

6. Konference doporučuje všem katedrám matematiky na vysokých školách inženýrského zaměření, aby prohloubily co nejširší spolupráci se středními školami v zájmu usnadnění přechodu studentů ze středních škol na školy vysoké a poznání vzájemné problematiky.

7. Konference považuje za neúnosné další snižování počtu hodin v matematických předmětech na vysokých školách inženýrského zaměření. Veškeré případné úpravy by měly být předem projednávány s předmětovými radami.

8. Konference upozorňuje ministerstvo školství ČSR na potřebu zřídít učitelův obor pro aprobaci matematika — matematická informatika, aprobaci matematika — počítačová grafika, eventuálně v jiných kombinacích, např. deskriptivní geometrie — matematická informatika.

9. Při vypracovávání návrhu učebních osnov a učebnic základních a středních škol zařadit do autorských kolektivů především učitele příslušného typu školy s cílem, aby učebnice byly přiměřené věku žáků, a věnovat pozornost proporcionalitě jednotlivých předmětů ve všech ročnících příslušných škol.

10. Příští 18. celostátní konference se bude konat v roce 1984 v Bratislavě s pracovní náplní „Výchova, pedagogický a vědecký růst učitelů matematiky na vysokých školách inženýrského zaměření“.

Svým rozsahem patřila konference již tradičně k nejvýznamnějším akcím pořádaných v rámci JČSMF a JSMF. Za velmi cenné považujeme,

že se podařilo v historii těchto konferencí poprvé zorganizovat tak rozsáhlé setkání učitelů matematiky ze středních a vysokých škol a tím dát podnět k užší spolupráci těchto typů škol. Je škoda, že se nepodařilo realizovat účast zástupců ministerstva školství ČSR a SSR.

Věříme, že výsledky konference budou mít kladný vliv na další vývoj vztahů mezi středními a vysokými školami inženýrského zaměření a zejména na výuku matematice na obou typech těchto škol.

Pavel Burda, Milada Kočandrlová,
Jiří Neustupa

Záběry z konference jsou otištěny na křídové příloze upřesněn číslem. (Pozn. red.)

BIOMATEMATIKA V.

V týdnu od 4. do 8. 10. 1982 uspořádala odborná skupina biomatematiky při MVS podzimní školu zaměřenou na spojitě deterministické modely v biologii.

Těžištěm školy bylo pět sérií přednášek, z toho tři matematické (na úrovni lehce stářím poznamenaného absolventa studia matematiky, jak sliboval organizační výbor) a dvě biologické: *Diferenciální rovnice* — doc. dr. P. BRUNOVSKÝ, DrSc. (MFF UKO, Bratislava)

Integrované rovnice — dr. Š. SCHWABIK, CSc. (MÚ ČSAV, Praha)

Parabolické rovnice — dr. I. VRKOČ, DrSc. (MÚ ČSAV, Praha)

Ekologie — dr. M. STRÁŠKRABA, CSc. (Ústav krajinné ekologie ČSAV, České Budějovice)

Membránový transport — dr. K. JANÁČEK, DrSc. (Mikrobiologický ústav ČSAV, Praha)

Kromě toho účastníci vyslechli několik zajímavých sdělení.

Škola se konala v Podkostí, přímo pod hradem Kostí, a Český ráj byl v tu dobu vskutku rájem.

Pod pojmem organizační výbor se skrýval dr. JAROSLAV MILOTA, CSc. Má značnou zásluhu na zdárném a příjemném průběhu školy, která přispěla k lepšímu vzájemnému pochopení mezi matematiky a biologií.

Jana Bočková